

1. OBJECTE

Definir el procés a seguir per a la recollida dels residus especials generats en els laboratoris i tallers de la Universitat de Barcelona, des del moment en que són generats per cadascuna de les unitats productores, fins al moment en que han de ser retirats dels espais d'emmagatzematge temporal establerts en cada centre.

2. ABAST

El procediment és d'aplicació a tots els laboratoris, tallers, unitats, serveis, departaments i centres de la Universitat de Barcelona que generen residus tòxics i perillosos, tant de tipus químic com biològic, en les seves activitats de docència, recerca i/o creació artística.

Es troben afectats pel procediment les següents unitats i persones:

- responsables de gestió de residus que estableixi cada unitat productora,
- personal encarregat de la recollida interna de residus especials de laboratori,
- responsables dels espais d'emmagatzematge temporal que estableixi el centre a on s'ubiquen,
- tècnics de gestió de residus de l'Oficina de Seguretat, Salut i Medi Ambient (OSSMA)
- Unitat de Medi Ambient i Servei de Prevenció de l'OSSMA

No s'inclouen en aquest procediment els residus radioactius, que són gestionats seguint processos específics a través de la Unitat de Protecció Radiològica.

3. REFERÈNCIES

- Ordenança general de medi ambient urbà de Barcelona, de 26 de març de 1999 (BOP 143, 16/06/1999). Títol VI sobre Residus modificat el 26 de març de 1999 (BOP 275, 16/11/2000).
- Llei 15/2003, de 13 de juny (DOGC 3915, 1/7/2003), de modificació de la Llei 6/1993, del 15 de juliol, reguladora dels residus (DOGC 1776, 28/7/1993).
- Decret 27/1999, de 9 de febrer, de la gestió dels residus sanitaris (DOGC 2828, 16/2/1999).
- Real Decreto 679/2006, de 2 de junio, por el que se regula la gestión de los aceites industriales usados (BOE 132, 3/6/2006).
- Orden MAM/304/2002, de 8 de febrero, por la que se publican las operaciones de valorización y eliminación de residuos y la lista europea de residuos (BOE 43, 19/02/2002; Corrección de errores BOE 61, 12/03/2002).
- Ley 10/1998, de 21 de abril, de Residuos (BOE 96, 22/4/1998), modificada por la Ley 62/2003, de 30 de diciembre, de medidas fiscales, administrativas y del orden social.
- Real Decreto 952/1997, de 20 de junio (BOE 160, 05/07/1997), por el que se modifica el Reglamento para la ejecución de Ley 20/1986, básica de residuos tóxicos y peligrosos (BOE 120, 20/05/1986), aprobado por Real Decreto 833/1988 (BOE 182, 30/07/1988).

4. DEFINICIONS

Residu especial: Qualsevol substància o objecte de què el seu posseïdor es desprengui o tingui la intenció o l'obligació de desprendre's, que hagi estat inclosa en la llista de residus perillosos, aprovada en la Orden MAM/304/2002, així com els recipients i envasos que els hagin contingut. També tenen aquesta consideració els residus que hagin estat qualificats com a perillosos per la normativa comunitària vigent, i els que pugui aprovar el Govern de conformitat amb el que estableix la normativa europea o els convenis internacionals dels que Espanya sigui part.

Productor: Dintre de la UB, qualsevol persona, laboratori, unitat, taller o servei que generi residus.

Recollida interna: Operació consistent a recollir, classificar i/o agrupar residus generats en laboratoris i tallers de la UB, per transportar-los fins als espais d'emmagatzematge temporal.

Transport intern: Operació de trasllat dels residus des del lloc de recollida fins als espais d'emmagatzematge temporal repartits pels centres de la UB.

Emmagatzematge: Operació de dipòsit temporal dels residus en espais adequadament acondicionats a tal fi, prèvia a les operacions de reciclatge, tractament o disposició del rebuig.

Són també d'aplicació en aquest procediment les definicions que s'estableixen en la normativa de referència (veure l'apartat 3).

5. DESCRIPCIÓ DEL PROCEDIMENT

5.1. IDENTIFICACIÓ I CLASSIFICACIÓ DEL RESIDU

Tots els residus especials generats en els laboratoris i tallers de la UB han de ser convenientment identificats pel responsable de la unitat productora, que els agruparà seguint el sistema de classificació que figura a la Instrucció de Treball MA-PGR-RESP-IT01.

Per a la identificació, el productor pot consultar la llista Resesp-UB, accedint a la pàgina web de l'OSSMA a l'adreça <http://www.ub.edu/ossma/mediambient/medi_residus.htm>. Si el residu no apareix catalogat a la llista, el productor pot contactar amb l'OSSMA per correu electrònic (ossma@ub.edu) o per via telefònica (ibercom 34506), i fer la consulta pertinent.

L'OSSMA analitzarà les característiques del residu i donarà resposta al productor sobre el grup en que es classifica, incorporant-lo a la llista Resesp-UB.

Un cop identificats els residus, s'han de dipositar en bidons i/o contenidors homologats que es poden obtenir al magatzem del centre, utilitzant únicament el model definit per al grup al que pertany cada residu, segons les indicacions de la Instrucció de Treball MA-PGR-RESP-IT02. En cas que la unitat productora no disposi del recipient requerit, i que aquest no estigui disponible al centre, es podrà sol·licitar a l'OSSMA seguint les indicacions de la Instrucció de Treball MA-PGR-RESP-IT05.

5.2. ETIQUETAT DEL RESIDU

Cadascun dels bidons/contenidors utilitzats per a dipositar residus especials de laboratori ha de ser convenientment etiquetat. A tal efecte, el responsable de la unitat productora haurà d'obtenir l'etiqueta específica del grup de classificació al que correspongui el residu, proveint-se del propi centre o descarregant-la de la pàgina web de l'OSSMA (<www.ub.edu/ossma/mediambient/medi_residus.htm>), a on es pot escollir entre dues mides d'etiqueta.

En cada etiqueta, el productor haurà d'emplenar les caselles corresponents als següents conceptes:

- **Laboratori:** Codi o nom del laboratori o taller que genera el residu.
- **Departament:** Nom del departament o servei al que correspon el taller o laboratori que produeix el residu.
- **Data d'inici:** Data en que s'ha començat a emplenar el bidó/contenidor.
- **Data d'ompliment:** Data en que es tanca el bidó/contenidor per haver arribat al nivell d'ompliment, que mai ha de ser superior al 90%, o per haver transcorregut el límit màxim legal d'emmagatzematge de residus especials (sis mesos per als residus químics, i un mes per als bioperil·losos i citotòxics).
- **Producte:** En la línia situada sota el nom del grup, indicar el producte o el tipus de compost que conté el bidó/contenidor. Aquesta informació no serà necessària per als grups de citotòxics i bioperil·losos.

Per a fer la impressió de l'etiqueta s'ha d'utilitzar obligatòriament una impressora en color, fent servir preferentment paper adhesiu, i respectant en tot moment el format original.

En cap cas es podran utilitzar per identificar residus etiquetes de producte o qualsevol altre format d'etiqueta que no sigui el dissenyat a tal efecte. Per adherir les etiquetes al recipient de residus caldrà treure qualsevol altra etiqueta anterior, tenint cura de no produir fugues o vessaments que puguin deteriorar l'etiqueta i dificultin la posterior identificació del residu.

5.3. EMMAGATZEMATGE TEMPORAL

Els bidons/contenidors de gestió de residus especials de laboratoris, convenientment identificats, romandran a la unitat productora durant la seva utilització, i el temps que pugui transcórrer entre l'ompliment i el trasllat fins als magatzems de centralització o fins la retirada per part d'un gestor autoritzat. El responsable de la unitat productora serà responsable de:

- Mantenir l'ordre en l'espai d'emmagatzematge temporal,
- Comprovar que cada residu es troba envasat en el contenidor adient,
- Assegurar-se que els envasos estan correctament tancats i adequadament identificats.

Per a l'emmagatzematge temporal dels residus en la unitat productora es seguiran els mateixos requeriments que s'exigeixen per als reactius, aplicant els següents principis bàsics:

- Reducció al mínim de l'estoc, per evitar l'acumulació desordenada dels residus i la seva ubicació en llocs de pas o exposats a possibles accidents, vessaments, etc. En qualsevol cas, l'emmagatzematge temporal d'un bidó/contenidor a la unitat productora mai podrà ser superior a sis mesos des de la data en que es va començar a utilitzar.
- Separació dels residus per famílies d'incompatibilitat, emprant qualsevol sistema que permeti aïllar uns dels altres (distribució en prestatgeries, sistema d'illes, etc.).
- Confinament de les famílies de residus més peril·looses. Per evitar el contacte accidental o les reaccions adverses amb productes d'especial peril·lositat, els residus d'aquests grups s'hauran d'emmagatzemar en armaris o espais específics, que garanteixin les màximes condicions de

seguretat. És el cas dels inflamables, com els residus de dissolvents, o dels altament perillosos, com explosius o comburents.

És responsabilitat de la unitat productora disposar d'espais degudament condicionats per emmagatzemar els residus de forma temporal.

Per a més informació sobre condicions d'emmagatzematge o incompatibilitat entre productes, les unitats productores i els usuaris poden consultar la Instrucció de Treball MA-PGR-RESP-IT03 sobre *seguretat en la gestió i incompatibilitats en l'emmagatzematge de residus químics*.

5.4. RECOLLIDA INTERNA

Es distingeixen en aquest apartat dues situacions: centres sense magatzem de residus propi, i centres que disposen de magatzem central de residus.

5.4.1. Recollida interna en centres sense magatzem

Per als centres que no disposen de magatzem de residus es preveu l'establiment d'una recollida periòdica que ha de ser programada per l'OSSMA. Les unitats productores hauran d'emmagatzemar els seus residus en les condicions adequades fins que l'OSSMA s'hi posi en contacte per dur a terme la següent retirada.

Segons la programació, personal de l'OSSMA es personarà al laboratori o taller per fer una visita conjunta amb el responsable de la unitat productora. En aquesta visita el responsable comunica quins residus cal retirar, i el tècnic de l'OSSMA els anota al formulari MA-PGR-RESP-F02 (un full per laboratori o taller). En el mateix moment s'assigna un codi de registre, i s'anota en el bidó o contenidor corresponent.

Des de l'OSSMA, es centralitzen els formularis de registre de cadascuna de les unitats productores, i s'incorporen els residus al registre MA-PGR-REG01 del centre.

D'acord amb les necessitats de cada centre i el que estableix la normativa vigent, el personal d'OSSMA sol·licitarà al transportista/gestor autoritzat la recollida dels residus dipositats al magatzem, enviant-li una llista dels bidons/contenidors a retirar mitjançant el formulari MA-PGR-RESP-F01.

El dia de recollida previst en el calendari, el transportista/gestor autoritzat només retirarà els residus que hagin estat consignats en el/s formulari/s de registre MA-PGR-RESP-F01. En cap cas el transportista recollirà residus que no hagin estat inclosos prèviament al formulari de registre, que no portin el codi de registre a l'etiqueta, o que tinguin un número que no correspongui amb el consignat en el formulari de registre.

Per a la retirada d'aquests residus caldrà registrar-los adequadament seguint el procediment des del seu inici, i esperar a la següent recollida prevista en el calendari o, quan això no sigui possible, es podrà sol·licitar una recollida extraordinària seguint la instrucció de treball MA-PGR-RESP-IT06.

5.4.2. Recollida interna en centres amb magatzem

El servei de recollida als centres que disposin de magatzem central es realitzarà per part dels responsables de gestió de residus que estableixi cada unitat productora, que hauran de portar els residus degudament etiquetats directament al magatzem els dies que s'estableixin a cada centre.

Durant aquests dies, personal de l'OSSMA es personarà al magatzem de residus del centre per controlar l'entrada de residus i fer un inventari dels residus recollits. A tal efecte complimentarà el registre MA-PGR-REG01 en tots els seus apartats, i anotarà el codi de residu a la casella corresponent de l'etiqueta dels bidons o contenidors recepcionats, tenint cura de transcriure correctament el número de codi assignat en el formulari de registre.

D'acord amb les necessitats de cada centre i el que estableix la normativa vigent, el personal d'OSSMA sol·licitarà al transportista/gestor autoritzat la recollida dels residus dipositats al magatzem, enviant-li una llista dels bidons/contenidors a retirar mitjançant el formulari MA-PGR-RESP-F01.

El dia de recollida previst en el calendari, el transportista/gestor autoritzat només retirarà els residus que hagin estat consignats en el/s formulari/s de registre MA-PGR-RESP-F01. En cap cas el transportista recollirà residus que no hagin estat inclosos prèviament al formulari de registre, que no portin el codi de registre a l'etiqueta, o que tinguin un número que no correspongui amb el consignat en el formulari de registre.

Per a la retirada d'aquests residus caldrà registrar-los adequadament seguint el procediment des del seu inici, i esperar a la següent recollida prevista en el calendari o, quan això no sigui possible, es podrà sol·licitar una recollida extraordinària seguint la instrucció de treball MA-PGR-RESP-IT06.

5.5. ARXIU

Un cop completades les recollides l'OSSMA tanca les dades corresponents als residus retirats en el registre MA-PGR-REG01 i arxiva la documentació associada a la recollida (formulari MA-PGR-RESP-F01 i full de seguiment) durant un període de 5 anys.

Després d'aquest període, l'OSSMA realitza la destrucció total de la documentació en paper, i conserva permanentment en format electrònic el registre i les estadístiques obtingudes.